

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. Каразіна

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
Віль БАКІРОВ

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
(для здобуття ступеня магістра)

Розділ 1. Економічна теорія

Мета: формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Завдання: вивчення загальних засад економічного життя суспільства; розкриття закономірностей розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів; з'ясування механізму дії економічних законів і механізму використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначення принципових рис основних соціально-економічних систем та напрямів їх еволюції, ролі політекономії в розробленні шляхів планомірної трансформації постсоціалістичної економіки в соціально орієнтовану економічну систему.

Предмет: економічні відносини в їх єдності з продуктивними силами, політичними, ідеологічними, національними та іншими інститутами суспільства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет і метод політичної економії.
2. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси.
3. Економічна система суспільства.
4. Відносини власності.
5. Форми організації суспільного виробництва.
6. Гроші.
7. Витрати виробництва і прибуток.
8. Ринок: суть, функції та умови формування.
9. Класифікація ринків.
10. Інфраструктура ринку і капітал сфери обігу.
11. Домогосподарства.
12. Підприємство і підприємництво.
13. Капітал і наймана праця.
14. Підприємництво в аграрній сфері.
15. Держава, її економічні функції.
16. Форми суспільного продукту в процесі відтворення.
17. Розподіл національного доходу. Споживання і заощадження.
18. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли.
19. Зайнятість, відтворення робочої сили та відповідне державне регулювання.
20. Господарський механізм у системі регулювання суспільного виробництва.
21. Закономірності й етапи розвитку капіталістичної економічної системи.
22. Економічна система сучасного капіталізму.
23. Соціалістична економічна система та її еволюція.
24. Закономірності й особливості розвитку перехідних економік.
25. Світове господарство.

26. Форми міжнародних економічних відносин.
27. Економічні аспекти глобальних проблем.

Література

Основна

1. Базилевич В.Д. Економічна теорія: політична економія: підручник. Київ, 2008. 719 с.

Додаткова

2. Горкіна Л.П., Біла С.О., Небрат В.В. та ін. Ретроспектива ринкових перетворень в Україні: сучасний дискурс. Київ, 2010. 670 с
3. Державне регулювання економіки: навч. посібник. Харків, 2004. 190 с.
4. Круш П., Клименко О.В. Інфляція: суть, форми та її оцінка: навч. посіб. Київ, 2010. 288 с.
5. Міжнародна макроекономіка: навч. посіб. Київ, 2012. 400 с.
6. Політична економія: навч. посібник. Харків, 2006. 225 с.
7. Тищук Т.А., Харазішвілі Ю.М., Іванов О.В. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання: аналіт. доп. Київ, 2011. 96 с.

Розділ 2. Економіка і фінанси підприємства

Мета: надання знань з основних розділів прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва та формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Завдання: вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі, формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку, а також вивчення сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навичок фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану, санації підприємств.

Предмет: закономірності функціонування і розвитку підприємства в ринкових умовах та система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Підприємництво як суб'єкт господарювання. Основи підприємницької діяльності.
2. Управління підприємством.
3. Персонал.

4. Капітал і виробничі фонди. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.
5. Нематеріальні ресурси й активи.
6. Оборотні кошти.
7. Грошові надходження підприємств. Організація грошових розрахунків підприємств.
8. Формування і розподіл прибутку. Оподаткування підприємств.
9. Інвестиційні ресурси. Кредитування підприємств.
10. Інноваційні процеси.
11. Техніко-технологічна база виробництва.
12. Організація виробництва.
13. Виробнича і соціальна інфраструктури.
14. Регулювання, прогнозування та планування діяльності.
15. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції.
16. Продуктивність, мотивація та оплата праці.
17. Витрати і ціни на продукцію.
18. Фінансово-економічні результати й ефективність діяльності підприємства.
19. Фінансове планування на підприємствах. Оцінювання фінансового стану підприємств.
20. Економічна безпека підприємства.
21. Реструктуризація і санація підприємств. Банкрутство і ліквідація підприємств.

Література

Основна

1. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. Київ, 2008. 526 с.
2. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навч. посібник. Харків, 2015. 220 с.
3. Фінанси: підручник. Київ, 2012. 687 с.
4. Базилевич В.Д. Макроекономіка: підручник. Київ, 2009. 368 с.

Додаткова

5. Сотник І.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. Суми, 2018. 572 с.
6. Євтушенко В.А, Посилкіна О.В, Єгорова О.Ю. Економіка праці: навчальний посібник. Харків, 2003. 208 с.
7. Балабанова Л.В. Маркетинг підприємства: навч. посібн. Київ, 2012. 612 с.
8. Таранюк Л.М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. Суми, 2016. 278 с.
9. Бланк И. Л. Стратегия и тактика управления финансами. Київ, 2006. 533 с.

10. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне підприємництво: навч. пос. Київ, 2017. 112 с.
11. Загорський В.С., Вовчак О.Д., Благун І.Г. Фінанси: навч. посіб. Київ, 2008. 247 с.
12. Осовська Г.В. Менеджмент: підручник. Київ, 2015. 563 с.

Розділ 3. Менеджмент і маркетинг

Мета: формування системи базових знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних засад системного управління організаціями; набуття вмінь розробки й прийняття управлінських рішень.

Завдання: вивчення основних категорій науки управління, функцій управління і процесів прийняття управлінських рішень, методів використання базових інструментів управління організаціями; вивчення впливу різних факторів на ефективність системи управління організацією.

Предмет: система управління організацією.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Поняття і сутність менеджменту.
2. Прийняття управлінських рішень.
3. Планування в організації.
4. Організація як функція управління.
5. Мотивація.
6. Управлінський контроль.
7. Лідерство.
8. Комунікації в системі управління організацією.
9. Ефективність управління.
10. Маркетингові дослідження.
11. Маркетингова товарна політика.
12. Маркетингова цінова політика.
13. Маркетингова політика продажу.
14. Маркетингова політика просування.
15. Управління маркетингом.

Література

Основна

1. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво: навч. посіб. Київ, 2013. 368 с.
2. Кучеренко В.Р., Квач Я.П., Осипова М.М., Доброва Н.В. Основи бізнесу. Практичний курс. Збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань. Київ, 2010. 190 с.
3. Руделіус В., Азарян О.М. Маркетинг: підручник. Київ, 2009. 648 с.
4. Сумець О.М. Основи операційного менеджменту: підручник. Київ, 2005. 416 с.
5. Турченко М.О. Маркетинг: підручник. Київ, 2011. 318с.

Додаткова

6. Длігач А.О. Маркетингова цінова політика: світовий досвід, вітчизняна практика: навчальний посібник. Київ, 2006. 304 с.
7. Друкер П.Ф. Практика менеджмента. Москва, 2007. 398 с.
8. Ілляшенко С.М. Маркетингова товарна політика: підручник. Суми, 2014. 284 с.
9. Мельников А.М. Основи організації бізнесу: навч. посіб. – Київ, 2013. 200 с.
10. Полторак В.А. Маркетингові дослідження: навчальний посібник. Київ, 2014. 342 с.
11. Сотник І.М., Вовк О.М.. Операційний менеджмент: навч. посібник Суми, 2007. 165 с.

Розділ 4. Управління персоналом. Організація праці менеджера.

Мета: формування теоретичних і прикладних знань у галузі управління персоналом організацій різноманітних форм власності, що функціонують у сфері економіки України.

Завдання: озброїти студентів сучасними знаннями теорії управління людьми у сфері економічної діяльності та практичними навиками впливу на трудову поведінку як колективів працівників, так і окремих виконавців з метою забезпечення ефективної діяльності організації та задоволення результатами праці кожного працівника.

Предмет: процес відтворення й ефективного використання персоналу організації.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Методологічні аспекти управління персоналом.
2. Стратегія і політика управління персоналом організації
3. Ресурсне забезпечення управління персоналом.
4. Соціально-психологічні аспекти управління персоналом.
5. Служба персоналу і кадрове діловодство.
6. Планування та формування персоналу.
7. Розвиток персоналу.
8. Управління процесами руху персоналу.
9. Регулювання трудової діяльності персоналу.
10. Управління робочим часом працівників.
11. Створення сприятливих умов праці.
12. Оцінювання персоналу.
13. Мотивація і стимулювання персоналу.
14. Соціальне партнерство в організації.
15. Ефективність управління персоналом
16. Організація праці: сутність, зміст, мета і завдання.
17. Становлення і розвиток організації праці.
18. Економічна і соціальна ефективність удосконалення організації праці
19. Трудовий процес, методи дослідження та основи раціоналізації.
20. Поділ і кооперування праці на підприємстві.

21. Організація і обслуговування робочих місць.
22. Атестація робочих місць.
23. Колективні форми організації праці.
24. Умови праці.
25. Режими праці та відпочинку.
26. Організація професійної підготовки робітничих кадрів.
27. Дисципліна і мотивація праці.
28. Організація праці окремих категорій працівників.
29. Управління організацією праці на підприємстві.

Література

Основна

1. Євтушенко В.А, Посилкіна О.В, Єгорова О.Ю. Економіка праці: навчальний посібник. Харків, 2003. 208 с.
2. Євтушенко В.А., Посилкіна О.В., Піскун О.І. Сучасна економіка та бізнес: навч. пос. Харків, 2000. 192 с.
3. Телятник С.В. Економіка та організація виробництва: навч. посіб. Харків, 2011. 205 с

Додаткова

4. Биннер Х.Ф. Управление организациями и производством: от функционального менеджмента к процессному. Москва, 2010. 282 с.
5. Щегорцов В. Антикризисное управление человеческими ресурсами. Москва, 2010. 1304 с.

Розділ 5. Основи зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Мета: надати студентам системні знання з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.

Завдання: вивчення сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів, передумов виникнення, правового та економічного середовища розвитку; Вивчення видів та форм ЗЕД підприємства; Усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках; Вивчення принципів укладання та виконання угод; Проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, визначення економічної ефективності ЗЕД.

Предмет: вивчення законів, закономірностей, тенденцій та механізмів реалізації зовнішньоекономічної діяльності конкретної країни.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет, метод, зміст та задачі курсу зовнішньоекономічної діяльності
2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні
3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
5. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності
6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів
9. Форми виходу підприємства на зовнішні ринки
10. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності
11. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства
12. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку
13. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності
14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства
15. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності
16. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування

Література

Основна

1. Балабанова Л.В. Управління персоналом: підруч. Київ, 2011. 468 с.
2. Воротіна Л.І. Бізнес-планування: методологія, методика, механізм: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ, 2010. 223 с.
3. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ, 2010. 488 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: кредитно-модульний курс: навч. посібник. Київ, 2010. 288 с.
5. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: підруч. Суми, 2010. 334 с.
6. Козак Ю.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник. Київ, 2006. 792 с.
7. Пазуха М.Д. Зовнішньоекономічна діяльність (загальні положення): навчально-методичний посібник. Київ, 2008. 230 с.

Додаткова

8. Адизес И. Стили менеджмента — эффективные и неэффективные. Москва, 2009. 199 с.
9. Балацький Є.О. Економіка підприємства: навч. посіб. Суми, 2014. 154 с.
10. Вічевич А.М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / А.М. Вічевич, О.В.Максимець. Київ, 2009. 216 с.
11. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник. Київ, 2006. 288 с.
12. Романчиков В.І. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник. Київ, 2008. 256 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Кожен варіант завдання фахового вступного випробування складається з двох частин:

- 1) теоретичне завдання, яке включає 14 тестів;
- 2) 2 розрахунково-аналітичних завдання.

Вірні відповіді в завданнях фахового вступного випробування підлягають закреслюванню в аркуші відповіді.

Кожен тест теоретичного завдання – закритої форми з множинним вибором (декілька правильних відповідей).

Кожен тест теоретичного завдання оцінюється наступним чином:

1) повна вірна відповідь
(відмічено всі вірні відповіді та
не вказані невірні відповіді)	–	5 балів
2) неповна вірна відповідь
(відмічено більше вірних відповідей,
ніж невірних відповідей)	–	4 бали
3) кількість вказаних вірних відповідей
дорівнює кількості невірних відповідей	–	3 бали
4) неповна невірна відповідь
(відмічено невірних відповідей більше,
ніж вірних відповідей)	–	2 бали
5) повністю невірна відповідь
(усі відповіді дано невірно або
не відмічено відповідей по тесту)	–	0 балів

Закреслення всіх варіантів відповідей на тестові питання на Аркуші відповіді не допускається та прирівнюється до 0 балів.

Кожне розрахунково-аналітичне завдання містить одну вірну відповідь, яка оцінюється в 15 балів (у випадку невірної відповіді – 0 балів).

Максимальна можлива сумарна кількість набраних вступником балів за виконання теоретичних та розрахунково-аналітичних завдань складає 100 балів. До цієї сумарної кількості набраних вступником балів додається 100 балів і формується підсумкова кількість балів вступника.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає не менше 150 балів.

Голова фахової атестаційної комісії

Марина КУДІНОВА

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
протокол № 2 від 08.02.2021 р.

АНОЩЕНКО Ольга